

Elektrik Çağı-Politika ve Tavsiyeler

Elder

Eurelectric yürütmekte olduğu “electric decade” çalışması kapsamında önümüzdeki 10 yıl içerisinde doğrudan veya dolaylı olarak yaygın elektrik kullanımı beklenen sektörlerin bu dönüşümüne yol göstermek üzere bir strateji geliştirmiştir. Bu strateji çalışmasının sonuçlarını paylaşmak üzere 25/5/2021 tarihinde “Electric Decade- Policy and Recommendations” raporu yayımlanmıştır.

Ülkemiz açısından da yol gösterici önemli bulgular içeren bu raporun kapsamlı özeti aşağıda yer almaktadır.

ELEKTRİK ÇAĞI-POLİTİKA VE TAVSİYELER

İklim krizi ile önlem almak üzere küresel olarak emisyonları azaltmak ve enerji sistemini dönüştürmek gittikçe artan bir aciliyet göstermektedir.

AB net sıfır emisyona ulaşmak üzere somut adım atmaya başladıkça, karbonsuzlaştırmanın hızlandırılması için kritik önem taşıyan önümüzdeki 10 yılda elektrik sektörü hem mevcut hem de yeni gelişen endüstrilerin merkezinde yeni bir role sahip olacaktır.

Elektrik teknolojilerinin geniş ölçekte kullanılması vasıtasıyla mümkün kılınacak dijital dönüşüm rekabetçi ve entegre piyasalar yoluyla çevresel açıdan savunulabilir gelişme için yeni ufuklar açmaktadır. Örnek olarak, evlerdeki fosil yakıtlı bir kazanın elektrikli ısı pompası ile değiştirilmesi veya elektrikli arabalara yapılacak geçiş daha az enerji kullanımı ve verimlilik artışı sağlanacaktır. Elektrikli bir dünyada hem tüketim hem de üretim yapan müşteriler bu durumun avantajlarından faydalanacak ve geçişin itici gücü olacaktır.

AB politikasındaki geniş bir aralıkta yer alan teknoloji, altyapı planlaması, finansman, dijitalizasyon ve kullanıcıya hak tanınması gibi politikalar elektrik dönüşümünü hızlandırabilir. Daha entegre ve kapsamlı bir politika çerçevesi mevcut engelleri aşmak açısından gereklidir.

- Bu elektrifikasyon stratejisi aşağıdaki hususları hedeflemelidir.
 - Özellikle nihai kullanıcı konumundaki sektörler için, hızlandırılmış bir enerji dönüşüm sürecinde faydaların maksimizasyonunu hedeflenmesi.
 - Verimli sistem entegrasyonu için farklı enerji sistemleri arasında sinerjilerin maksimizasyonu ve engellerin kaldırılması açısından ilgili politika araçları arasındaki karşılıklı bağlantıların belirlenmesi.
 - Altyapı işletmecileri, üreticiler, tedarikçiler, üreten tüketiciler ve esneklik sağlayıcıları içerecek şekilde elektrik sektöründeki tüm değer zincirinin dikkate alınması.
- Euro Elektrik Avrupa Elektrifikasyon Stratejisinin parçası olması gereken beş anahtar politika eksenini belirlemiştir.

POLİTİKA EKSENLERİ

1. Verimli Karbonsuzlaştırma Sistemi

Karbonsuzlaştırmanın sürdürülmesi amacıyla direk elektrifikasyona öncelik verilmesi

Elektrik üretimi 2045 yılında karbonsuzlaştırmayı sağlamak üzere ilerlemektedir. 2020-2025 yıllarında bu oran %66 beklenirken, 2030 yılında %80 olması beklenmektedir. Elektrifikasyon sıfır karbon emisyonuna ulaşmanın anahtarı olup, 2030 yılında %55 sera gazları azaltımı hedefine ulaşılmasında ve enerji sistemi entegrasyon stratejisinin belirlenmesinde ilk önceliğe sahip olmalıdır.

Direk elektrifikasyonun yapılabilir (feasible) olmadığı yerlerde dolaylı elektrifikasyonun hedeflenmesi

Doğrudan elektrik sistemine bağlanabilecek bir çözümün etkin olarak kullanımının teknik açıdan mümkün olmadığı hallerde dolaylı elektrifikasyon karbonsuzlaştırma için rol oynayacaktır. Doğrudan elektrifikasyonun mümkün olmadığı nihai kullanım alanlarında elektronlar moleküllere dönüştürülerek kullanılabilir. Bu durum elektroliz yoluyla temiz elektrikten hidrojen üretilmesini kapsamaktadır.

Dolaylı elektrifikasyon ekonominin karbonsuzlaştırılmasında direk elektrifikasyonun çevre dostu tamamlayıcısı enerji sistemi entegrasyon stratejisinde dikkate alınmalıdır.

2. Nihai Kullanım Sektörlerinin Elektrifikasyonu

Isıtma ve soğutma sistemlerinin %55 sera gazı azaltma hedefiyle uyumlu olduğunun ve elektrifikasyona karşı engellerin dikkate alındığından emin olmak üzere binalara ilişkin politikaların gözden geçirilmesi

2030 sera gazı azaltım hedeflerine ulaşmak üzere evlerin ve ofislerin ısıtma ve soğutma yollarının karbonsuzlaştırılması gerekmektedir.

Bina tadilatları doğru yönde atılmış adımlar olmasına rağmen, binaların elektrifikasyon ile karbonsuzlaştırılması ve aynı zamanda ısıtma için karbon nötr elektrik kullanımı ve bölgesel ısıtma çözümleri teşvik edilmelidir.

Üreticilere, kurumsal alım yapanlara ve kişilere elektrığe geçmeleri için gerekli sinyalleri vermek üzere ulaştırma mevzuatının gözden geçirilmesi

Arabalar, kamyonlar ve hatta gemi ve uçaklar için elektrik kullanımı bir gerçeklik haline gelmiştir. Ulaşım sektörünün direk elektrifikasyon potansiyeli 2050 yılında 2015'e göre %60 daha yüksek olacaktır. Bunu gerçekleştirecek kuralların açık olması gerekmektedir.

Arabalar ve kamyonlar için CO2 emisyon azaltımı kurallarını iddialı fakat gerçekçi hedefler koymak ve e-mobilite kavramını desteklemek üzere gerekli altyapıyı oluşturmak suretiyle açık hale getirilmelidir.

Endüstrinin karbonsuzlaştırılmasının direk ve dolaylı elektrifikasyon suretiyle kolaylaştırılması

Teknolojik gelişmeler ilerledikçe daha çok sayıda endüstriyel prosesin direk elektrifikasyonu mümkün hale gelecektir. Tahminlere göre bazı endüstrilerin 2050 yılında direk elektrifikasyonu mümkün hale gelecektir. Hidrojen ve diğer karbon nötr alternatifler suretiyle gerçekleştirilecek dolaylı elektrifikasyon bunda rol oynayacaktır.

Endüstrinin direk ve dolaylı elektrifikasyonu için endüstriyel strateji, araştırma ve buluş programlarının güçlendirilmesi ve bu şekilde diğer sektörlerin de karbonsuzlaştırılması önem taşımaktadır.

3. Kullanıcıların Güçlendirilmesi

Kullanıcıların elektrikli, dijital ve merkezi olmayan bir enerji sisteminde gerçekten değişimin itici gücü olabilmeleri için güçlendirilmesi

Yeni enerji teknolojileri ve dijitalleşme tüketicilere daha iyi hizmet ve öngörü ile birlikte kontrol sağlamak üzere büyük potansiyele sahiptir. Ne yazık ki pek çok kullanıcı bu enerji dönüşümünün çevre, kendi bütçeleri ve yaşam standartları için getireceği faydaların farkında değildir.

Tüketicilerin kapsayıcı, sürdürülebilir ve akıllı hizmet seçimleri yapabilmeleri için desteklemek ve bilgilendirmek üzere sağlam bir politika ortamının oluşturulması gerekmektedir.

Elektrığe diğer enerji taşıyıcılarına karşı eşit koşullar sağlamak üzere vergi ve harçların düşürülmesi ve elektrığın verimliliğinin göz önünde bulundurulması

AB ülkelerinin çoğunluğunda elektrik faturaları diğer enerji taşıyıcıların faturalarından daha yüksektir. Bu durum doğrudan elektrığın fiyatına bağlı olmayıp, üzerlerine eklenen vergi ve harçlar dolayısıyla bu duruma gelmektedir. Bunda dolayı elektrığın rekabetçiliği zarar görmekte ve elektrifikasyon potansiyeli büyük ölçüde etkilenmektedir.

Tüm enerji taşıyıcıları için vergi ve harçların uyumlulaştırılması veya elektrik faturaları üzerindeki vergi ve politika maliyetlerinin devlet bütçesinden karşılanmak üzere kaldırılması gerekmektedir.

4. Elektrik Sistemi Optimizasyonu

Elektrifikasyonu gerçekleştirilmiş sektörlerden enerji sistemi optimizasyonunu mümkün kılmak üzere esneklik hizmetlerinin sağlanması

Sürekli artan yenilenebilir üretim payları, talep tarafı katılımına iştirak edecek aktif tüketici sayısında beklenen artış ve elektrik mobilite dolayısıyla kısıt oluşma riski artmaktadır. Bu durum, sistem işletmecileri açısından şebekelerin maliyet etkin, güvenilir şekilde geliştirilmesi ve işletilmesi açısından engel oluşturmaktadır.

Talep tarafı katılımı suretiyle sağlanacak bir esneklik için hazırlanacak bir AB düzenlemesi, talep tarafı ve toplayıcıların elektrik piyasalarına katılımına izin vermek açısından yeni bir şebeke kodu şeklini alabilir.

Yeni kapasitenin artan ihtiyaca cevap verebilmesi açısından izin süreçlerinin iyileştirilmesi

Hedeflere ulaşılabilmesi açısından en azından mevcut güneş, rüzgâr ve pompalı hidro kapasitesini iki katına çıkarmak üzere daha fazla yenilenebilir kurulu gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. İzin süreçlerinin her bir üye ülkede farklı uygulanması bu kapasitenin zamanında kurulması önünde bir engel oluşturmaktadır. İklim açısından kritik önem taşıyan altyapının (yük talebi de dahil olmak üzere, şebeke ve kapasite) hızlandırılmış bir izin sürecinin oluşturulması ve hızlı ilerleme sağlamak üzere RES öncelik bölgelerinin oluşturulması.

5. Altyapının Güçlendirilmesi

Binaların, EV araç sahiplerinin araçlarını evde ve işte şarj etmelerini sağlayacak gerekli altyapıya sahip olmasının temin edilmesi

Elektrikli araçların şarjlarının %90'ının evlerde ve işyerlerinde gerçekleşeceğini dikkate aldığımızda ve bu binaların 2050 yılında hala bugünkü haliyle kullanımda olacağını dikkate aldığımızda, binalarda akıllı şarj altyapısının oluşturulmasının hızlandırılması nihai tüketimin karbonsuzlaştırılması açısından önem taşımaktadır.

Şebeke ile karşılıklı iletişim ve çalışma sağlayacak akıllı şebeke altyapısının teşvik edilmesi gerekir. Şarj noktaları ile ilgili kuralların uygulanması yeni yapılacak binaların ötesine geçmeli ve mevcut evler ile mesken dışı binaları da kapsayacak şekilde genişletilmelidir.

Dağıtım şebekesinde yapılması gereken acil yatırımların önünün açılması

Dağıtım şebekeleri enerji dönüşümünü mümkün kılacak anahtar yapılar olup, dağıtık üretim, elektrikli araçlar ve artan oranda şebeke ucu teknolojilerin oluşturduğu değer zincirinde daha merkezi role sahip olacaktır. Bu yeni ve kritik görev şebekelerin güçlendirilmesi, modernizasyonu ve dijitalleşmesini gerektirecektir.

Ulusal düzenleyici kurumların DSO'lar için yeterli yatırımı teşvik edecek şekilde ileri görüşe sahip bir düzenleyici yapıyı benimsemeleri gerekmektedir.

Elder

Adres : Mustafa Kemal Mah. Eskişehir Yolu 9. km No: 266 Tepe Prime A Blok 3. Kat, D: 37-38 Çankaya / Ankara
Telefon : +90 312 285 11 35 – 36
Faks : +90 312 285 11 26
E-posta : info@elder.org.tr

www.elder.org.tr

Elderbilgi

ELDER